

## עוצם עין אחת | ראש בראש

מאת עוזי צור

עמיקם תורן - "גזרים ומשקאות קלים", גלריה נגא, תל-אביב

אחת לכמה שנים חוזר עמיקם תורן מלונדון להציג בתל-אביב. תורן הוא אחד מאמני המפתח של המינימליזם המושגי באמנות הבריטית והאירופית, ובו בזמן הוא זן בפני עצמו. כחוליות קישור ליצירתו הקודמת תלויים ציורים מסדרת "ציורי הכורסה": ציורי חובבים משוקי פשפשים שתורן השחית. בנוף אפרים בשקיעה, למשל, הוא חתך את המלים "מתח גבוה". היצירה הסופית מכילה הן את ההשחתה והן את הציור המקורי במין יופי של ניגודים, העשוי הן מהגוף והן מהפצע, הנוגעים זה בזה נגד רצונם.

קודקוד התערוכה הנוכחית הוא שני שולחנות שחורים המופרדים בקיר, שבמרכז כל אחד מהם ממוקם מסך הקרנה מחשבי. הצופים צריכים לצפות במקבץ סרטי וידיאו של כל אחד מהם, אך גם המושג וידיאו אינו מוחל בקלות על העבודות הללו, המוהלות אירוניה ורגש אנושי. אלה הם פריימים נייחים של מקומות שתורן קיבץ באנגליה ובישראל, והקריין מספר את סיפורם בזמן שמקומות אחרים כבר נראים במסך. יש ואין קשר בין הנראה לנאמר, והעבודה מכילה הן את החיבור והן את הנתק, ממחישה את היות האדם צל חולף בנוף.

סיפור אחד מתוך 12 הסיפורים הוא "בית". הקריין אומר: "אני ממתין לרכבת שלי. אחרי עשר בלילה. אשה צעירה מקרטעת על הרציף ונעמדת ממש לצדי. היא שיכורה. אני יכול להריח את האלכוהול. פתאום היא מתמוטטת לרגלי. במאמץ מה אני עוזר לה לקום... אני שואל אותה אם היא בסדר, אם היא יכולה להגיע לאן שהיא צריכה. בקול בוצי היא אומרת? קח אותי לתחנת ויקטוריה! אני אומר טוב... בוויקטוריה אני צריך להתעקש שתצא מהרכבת. אנו פוסעים לאט החוצה. כאשר אנחנו בחוץ היא מבקשת ממני לקחת אותה הביתה. אני מסכים, אבל אני אומר לה שאינני יודע היכן היא גרה. ?אני אראה לך'... היא מאתרת את ביתה ואנו ניגשים לדלת. היא מושיטה לי את התיק שלה ואומרת? המפתחות בפנים'... אנו נכנסים. אני מדליק את האור. היא פושטת את מעילה, מפילה אותו על הרצפה והולכת לשירותים. אני מרתיח מים לקפה וחותר פרוסת לחם לטוסט... היא קמה, עדיין מחפשת אחר זרועי להישען עליה. אנו הולכים לחדר השינה שלה. היא יושבת על מיטתה. אני חולץ את מגפיה. אני משכיב אותה לישון ואומר לה שתהיה בסדר בבוקר. היא ממלמלת? תודה לך'. אני מניח את המפתח על שמלתה ואומר? לילה טוב!... בדרך הביתה אני חושב על מה שקרה ותוהה אם היא עשתה זאת קודם. ואז עולה בדעתי שבכל עיר בעולם מקרים שכאלה עלולים להתרחש באותה תכיפות של מעשי רצח ואונס. אבל איש לא יודע".

שירם של הביטלס "יער נורווגי" מתנגן בראשי, באותו איזון רגיש של דיוק בפרטים ואנושיות. הם אלה שמחדדים את איכות הסיפור של תורן. בפריים קבוע מצולמת אותה תחנת רכבת תחתית באותה שעת לילה, כנהר דומה ושונה בכל עת.

בסמוך לאחד השולחנות רובצת על הרצפה שקית אשפה גדולה וירוקה, מלאה עד גדותיה בנחשים של קליפות תפוזים מקולפים, והלובן של צדן הפנימי נכמש בצדן החיצוני. קליפה נהפכת לתוכן, אשפה נהפכת ליופי - אובייט ההופך לשורש המנסה לחזור לכאן, אל דברים בסיסיים שמעבר לאקטואלי ולזמן החולף של ההווה הישראלית (כמיצב הווידיאו "דרך הזית" בחדר הפרויקטים למעלה, שהוא החוליה החלשה בתערוכה ומסכיו נותרים סתומים וסתמיים מדי). תורן בוחן את ההווה הריקה מתוכן, שבכל זאת נותר בקליפותיה מעט עסיס.